

1 הפאה – קצה השדה, שציותה התורה שלא לקצרו בעת קצירת
 2 השדה, ולהניחו לעניים, והקפורים – פירות שבעת המינים
 3 שהבשילו ראשונים בשדה או בכרם, שצריכים הבעלים להביאם
 4 למקדש וליתנם לכהנים, והראיון – מצות ראייה במקדש, שצריך
 5 להיראות בעזרה בשלש רגלים, ולהביא קרבן עולה, ונמילות
 6 הקדים, ותלמוד תורה, ובכל אלו לא נתנה התורה שיעור בכמה
 7 יקיימם.
 8 הגמרא דנה בדברי המשנה: אמר רבי יוחנן, בסבורין אנו לומר,
 9 שמה ששינו שתרואיון אין לו שיעור, היינו דווקא שאין לו שיעור
 10 למעלה, כלומר שיכול להוסיף בו כמה שירצה, אבל יש לו שיעור
 11 למטה, שלא יפחות משיעור מעה כסף, כמו ששינו במשנה,
 12 וסבורים היינו ששיעור זה הוא מהתורה. עד שפא רבי אושעיא
 13 ברבי – שהיה גדול בדורו, ולימד, שתרואיון אין לו שיעור מהתורה
 14 לא למעלה ולא למטה, ומהתורה יוצא ידי חובתו בכל שהוא, אבל
 15 חקמים אומרים – חכמים תיקנו, שתרואיה תהיה שוה לפחות מעה
 16 כסף, והחגיגה לפחות שתי כסף, והשיעור ששינו במשנתנו הוא
 17 מדרבנן.
 18 מוסיפה הגמרא ומבררת: מאי תרואיון – מהו שנקט התנא לשון
 19 ראייון ולא לשון ראייה, שמשמע שאין שיעור למצות ראיית
 20 הפנים בעזרה עצמה, ולא רק שאין שיעור לדמי קרבן הראייה. רבי
 21 יוחנן אמר, כוונת התנא היא שאין שיעור לתראיות פנים בעזרה,
 22 שיכול אדם להראות פניו בעזרה כמה פעמים שירצה, ואינו צריך
 23 להביא קרבן בכל פעם. וריש לקיש אמר, אין שיעור לתראיות פנים
 24 בקרבן, שיכול להיראות בעזרה כמה פעמים שירצה, אך בכל פעם
 25 צריך להביא קרבן.
 26 מבררת הגמרא במה נחלקו: בעיקר הרגל – ביום טוב ראשון, בולי
 27 עלמא לא פליגי – שניהם אינם חולקים לתראיות הפנים בעזרה
 28 צריכה להיות בקרבן. כי פליגי כשבא להיראות בעזרה בשאר ימות
 29 הרגל, וכבר הקריב קרבן ראייה ביום טוב ראשון. ואף בזה, כל
 30 היבא דאתא ואייתי – אם בא בשאר ימות הרגל והביא קרבן, בולי
 31 עלמא לא פליגי דמקבלינן מיניה – שמקבלים ממנו את הקרבן
 32 ומקריבים אותו. כי פליגי דאתא ולא אייתי – כשבא בשאר ימות
 33 הרגל ולא הביא קרבן, בזה נחלקו אם יכול להכנס או לא, דרבי
 34 יוחנן סבר שראיית פנים בעזרה אין לה שיעור, דכל אימת דאתי לא
 35 צריך לתאויי – שלא בכל פעם שבא צריך להביא קרבן, ואם כבר
 36 הקריב ביום טוב ראשון יכול להיראות בשאר הימים גם בלי קרבן.
 37 וריש לקיש אמר, ראיית פנים בקרבן אין לה שיעור, דכל אימת
 38 דאתי צריך לתאויי – שבכל פעם שבא צריך להביא קרבן, ויכול
 39 לבוא ולהקריב כמה שירצה, אבל בלא קרבן אינו יכול להיראות.
 40 מקשה הגמרא: אייתיביה ריש לקיש לרבי יוחנן, נאמר בפסוק (שמות
 41 כג טו) ולא יראו פני ריקם, הרי שאסור להיראות בעזרה ברגל ריקם
 42 בלי קרבן. מתרצת הגמרא: אמר ליה רבי יוחנן, פסוק זה עוסק רק
 43 בעיקר הרגל – ביום טוב ראשון, ולא בשאר הימים.
 44 אייתיביה – עוד הקשה ריש לקיש לרבי יוחנן מברייתא, ששינו,
 45 נאמר 'ולא יראו פני ריקם'. מלמדת הברייתא, מצוה זו היא בנפחים
 46 – להקריב דווקא קרבן בהמה, שהיא נזבחת בסכין, ולא קרבן עוף
 47 שהוא נמלק בציפורן. מבררת הברייתא: אתה אומר שמצות ראייה
 48 היא דווקא בנפחים, או – שמה אינו כן, אלא גם בעופות ומנחות הוא
 49 מקיים מצות ראייה, שהרי גם כשמביא עוף או מנחה אינו בא
 50 ריקם. משיבה הברייתא: ודין הוא – דבר זה נלמד מחגיגה, שהרי
 51 נאמרה בתורה מצוה להביא קרבן חגיגה, שהוא נאכל להדיוט,
 52 וכמו כן נאמרה מצוה להביא קרבן ראייה, שהוא לגבות – לצרכי
 53 שמים, ואם כן, מה חגיגה האמורה להדיוט באה רק מן הנפחים,
 54 שהרי נאמר בה (שם כג יח) 'ולא ילין חלב חגי עד בקר', הרי שהיא
 55 באה מדבר שיש לו חלב, ולעופות ולמנחות אין חלב, אף ראייה
 56 האמורה לגבות, באה רק מהנפחים.
 57 מוסיפה הברייתא ושואלת: ומה הן נפחים – לאיזה קרבן מקריבים
 58 את הבהמות של קרבן ראייה. משיבה הברייתא: לעולות. שואלת
 59 הברייתא: אתה אומר עולות, או – אולי אינו אלא שלמים. משיבה

60 הברייתא: ודין הוא – דבר זה נלמד מחגיגה, שהרי נאמרה חגיגה
 61 להדיוט, ונאמרה ראייה לגבות, מה חגיגה האמורה להדיוט היא
 62 דווקא בקרבן הראוי לו להדיוט, דהיינו קרבן שלמים. שההדיוט
 63 יכול לאכול ממנו, אף ראייה האמורה לגבות היא דווקא בקרבן
 64 הראוי לו ביותר, דהיינו קרבן עולה, שקרב כליל לה'. וכן פריך –
 65 כך מסתבר, שהראייה תהיה קרבן עולה, כדי שלא יהא שולחנה
 66 מלא בשלמי חגיגה ושמחה, והמזבח שהוא שולחן רפה, יהיה ריקם.
 67 ומברייתא זו קשה על רבי יוחנן, שהרי משמע שכשבא לעזרה
 68 צריך להביא קרבן, כדי שלא יהיה המזבח ריקם. מתרצת הגמרא:
 69 אמר ליה רבי יוחנן, בעיקר הרגל – גם הברייתא עוסקת דווקא ביום
 70 טוב ראשון, ולא בשאר ימות הרגל.
 71 אייתיביה – הוסיף ריש לקיש והקשה, ששינו מברייתא, רבי יוסי
 72 ברבי יוחנה אומר, שלש רגלים בשנה נצטוו ישראל לעלות הרגל
 73 ולהיראות בעזרה, בהג המצות, ובהג השבועות, ובהג הסוכות. ואין
 74 נראין בעזרה לתצאין, משום שנאמר (שמות כג יז) 'יראה כל זכורד',
 75 וכן אין נראין בשהם ריקנים – כשאין בידם קרבנות, משום שנאמר
 76 (שם כג טו) 'ולא יראו פני ריקם'. הרי ששינו שאסור להיראות
 77 בעזרה ריקנים. מתרצת הגמרא: אמר ליה רבי יוחנן, גם ברייתא זו
 78 עוסקת רק בעיקר הרגל.
 79 עתה מקשה הגמרא על ריש לקיש: אייתיביה רבי יוחנן לריש לקיש,
 80 נאמר (שם לד כג) 'שלש פעמים בשנה יראה כל זכורד את פני האדון'
 81 ה', והכתיב של תיבת 'יראה' ניתן להיקרא גם בניקוד 'יראה',
 82 דהיינו שהאדם יראה את פני האדון ה', אך מטרת הקריאה היא
 83 'יראה', דהיינו שהאדם יראה לפני ה', שה' בא לראות את האדם,
 84 והקיש בזה הכתוב את ראיית האדם לראיית האדון ה', מה אני –
 85 האדון ה' בא לראות את האדם פתחם, ואיני מביא עימי קרבן, אף
 86 אתם יכולים לבוא לראות את השכינה פתחם, ואינכם צריכים
 87 להביא קרבן בכל פעם, ולא כריש לקיש שסובר שבכל ראייה
 88 צריך להביא קרבן.
 89 הגמרא חוזרת בה מכח קושיא זו, ומבארת את מחלוקתם בדרך
 90 אחרת: אלא, כל היבא דאתא ולא אייתי – אם בא בשאר ימות
 91 הרגל ולא הביא עמו קרבן, דבולי עלמא לא פליגי דעיל ומתחיו
 92 ונפיק – לדברי הכל יכול להכנס להיראות בעזרה ולצאת, אף
 93 שלא הקריב קרבן. כי פליגי דאתא ואייתי – מחלוקתם היא כשבא
 94 בשאר ימות הרגל והביא עמו קרבן, וכבר הקריב פעם אחת קרבן
 95 ראייה, שבוזה נחלקו אם יכול להקריבו, שלרבי יוחנן דאמר שאין
 96 שיעור לתראיות פנים בעזרה, אינו יכול להקריבו, משום שרק
 97 לתראיות פנים הוא דאין לה שיעור, שיכול להיראות בעזרה כמה
 98 פעמים שירצה, הא – אבל להקריב קרבן יש לה שיעור, שמקריב
 99 רק פעם אחת ולא יותר. וריש לקיש אמר, שאין שיעור לתראיות
 100 פנים בקרבן, הרי דאפילו קרבן נמי אין לו שיעור, ויכול להקריב
 101 קרבן כמה פעמים שירצה.
 102 מקשה הגמרא לשיטת ריש לקיש לפי ביאור זה: אייתיביה, נאמר
 103 (משלי כה יז) 'הקר רגלך מבית רעה', דהיינו שלא תבוא בתדירות
 104 לבית ה', ומשמע שיש להימנע מלהרבות בהבאת קרבנות לבית
 105 המקדש, ולא כריש לקיש שיכול להקריב כמה קרבנות שירצה.
 106 מתרצת הגמרא: התיב – פסוק זה עוסק בתפלות ואשמות, כלומר
 107 שיזהר אדם מלחטוא, כדי שלא יצטרך לבוא לבית המקדש
 108 להקריב חטאות ואשמות לכפר על מעשיו, אבל בעולות ושלמים
 109 יכול להרבות.
 110 וישוב זה הוא כדרבי לוי, דרבי לוי רמי – הקשה סתירה, פתיב –
 111 בפסוק אחד נאמר 'הקר רגלך מבית רעה', ומשמע שאין להרבות
 112 בהבאת קרבנות לבית המקדש, ופתיב – ובפסוק אחר נאמר (תהלים
 113 טו ג) 'אבוא ביתך בעולות', ומשמע מכאן להיפך, שמעלה היא
 114 להביא קרבנות לבית המקדש, שהרי לכך הוא מייחל. ותירץ רבי
 115 לוי, לא קשיא, פאן – בפסוק 'הקר רגלך' מדובר בתפלות ואשמות,
 116 שמוטב שלא יצטרך להביאם, פאן – בפסוק 'אבוא ביתך' מדובר
 117 בעולות ושלמים, שמוטב להרבות בהם. מוסיפה הגמרא: תניא נמי
 118 הכי, נאמר 'הקר רגלך מבית רעה'. מבארת הברייתא: בתפלות

17 – "אל קנא" – בעובדי העגל, כיון שהם חשבו
 18 שהעגל הוא "חכם" ו"גבור".
 19 ההסבר לכך הוא:
 20 יהודי כשלעצמו אינו טועה בעבודה-זרה³¹, הוא
 21 יודע שזהו רק עץ ואבן ואינו מחשיב כלל את
 22 העבודה-זרה, אפילו כשהוא עובר על החטא, כי "גם
 23 בשעת החטא היתה באמנה אתו יתברך"³², כמאמר
 24 אדמו"ר הזקן: יהודי אינו רוצה ואינו יכול להינתק
 25 מאלקות³³. ודברי עובד העבודה-זרה "אלה אלקיך
 26 ישראל" נאמרים רק משום ש"נכנס בו רוח שטות"³⁴,
 27 ומכך נובעים דיבורים כאלו, ורוח-השטות היא דבר
 28 נפרד מן היהודי עצמו – "נכנס בו".
 29 וזוהי טענת משה "למה ה' יחרה אפך בעמך" –
 30 גם מצד "עמך"³⁵, מצד ישראל, אין כלל מקום
 31 ל"מתקנא", כי במהותם הם אינם מסוגלים כלל
 32 להחשיב את העבודה-הזרה כ"חכם" או "גבור" –
 33 ולפיכך "כלום מתקנא"³⁶ אלא חכם גבור בגבור,
 34 ודברים אלו גרמו ל"וינחם ה'...".
 (משיחת ש"פ תשא תשל"ב)

1 ועוד: בקשת עובדי העגל לעזרה לא היתה בענין
 2 העושר, שהרי, כפי שכבר הסביר רש"י לפני-כן, היה
 3 להם עושר מופלג, מביזת מצרים, ויותר מכך מביזת
 4 הים³⁰.
 5 ואת זאת אמר משה רבנו: "למה ה' יחרה אפך",
 6 אין כלל מקום לענין של "מתקנא" בעגל, כי "כלום
 7 מתקנא אלא חכם בחכם גבור בגבור" – הרי האמת
 8 היא שהקדוש-ברוך-הוא הוציאם מ"מצרים בכח גדול
 9 וביד חזקה", ולא העגל ח"ו, לעבודה-זרה אין שום
 10 חכמה או גבורה, ולכן אין שייך "להתקנא" בה!
 ז.

"יינה של תורה": מהות היהודי שוללת עבודה-
 זרה

11 מ"יינה של תורה" בפירוש רש"י:
 12 לכאורה עדיין יש להבין: אמנם לגבי העבודה-
 13 הזרה אין מקום "להתקנא", כי "כלום מתקנא אלא
 14 חכם בחכם גבור בגבור", אבל מצד אלו שעבדו לעגל
 15 ואמרו "אלה אלקיך ישראל אשר העלוך מארץ
 16 מצרים", לכאורה יש מקום, ח"ו, לענין של "מתקנא"

לא להיהן. כשתקף יצרו עליו (דג"ע).

35 גם אלה שהם כמו (גחלים) עוממות (שער היחוד והאמונה פ"ז).
 36 ואף שמצד המעשה והבפועל דעובדי ע"ז ה' צ"ל קנאה – י"ל
 ע"פ משנ"ת באוה"ת בראשית (ריט, ב) "הקנאה שנוגע בהעצמות
 והעצמיות", וא"כ נוגע בעיקר מה שבפנימיותם ובעצמיותם.

30 בשלח טו, כב.

31 תניא פ"ט.

32 תניא פכ"ד.

33 ראה ד"ה באתי לגני השי"ת פ"ג. היום יום ע' עג.

34 ובמכש"כ משאר עבירות – סוטה ג, א. וראה תניא שם ופכ"ה.
 ולהעיר מסנה' (קו, א. הובא בפרש"י בלק (כה, ב)): וישתחו

המשך ביאור למס' חגיגה ליום שני עמ' א

8 לא י' / יחרה אפי בו ביום ההוא ועובדתי פני מהם והיה
 9 לאכל. אמר רב פרידלא פר מביומי אמר רב, מפסוק זה יש ללמוד
 10 שכל מי שאינו בהסתר פנים, כלומר שאין ה' מסתיר פניו ממנו,
 11 וכשצועק על צרות הבאות עליו נענה, סימן הוא שאינו מהם –
 12 אינו מזרע ישראל, שהרי על ישראל נאמר 'והסתרתני פני מהם'.
 13 וכן כל מי שאינו ב'והיה לאכל', דהיינו שאין העובדי כוכבים
 14 מענישים אותו ושוללים ממונו,

1 מוונותיו בשעת הזול, ועתה צריך לקנותם ביוקר. אמר רבא, היינו
 2 דאמרי אינשי – זהו שרגילים בני האדם לומר, וזוהי לעלא לא
 3 שכיחא – זוז לקנות בו תבואה בזול, אינו מצוי לעני, אבל זוז
 4 לתליתא – לקנות בו בשעת הדחק מזון שהוא תולה בסלו, הרי הוא
 5 שכיח, משום שיש הנותנים לו רק כשהוא בשעת הדחק ולא קודם
 6 לכן.
 7 הגמרא דורשת פסוק נוסף שנאמר בפרשת הקללות: נאמר (דברים

המשך ביאור למס' חגיגה ליום רביעי עמ' א

8 שנינו בברייתא שהובאה לעיל: ואין נראין הצאין בו, שנאמר 'כל
 9 זכורך'.
 10 הגמרא מבארת את דברי הברייתא: סבר רב יוסף למימר – לבאר
 11 בכוונת דין זה, דמאן דאית ליה – שמי שיש לו עשרה פנים, יעלו
 12 כולם יחד איתו להיראות במקדש, ולא ליסקו האידנא חמשה
 13 ולמחר חמשה – ולא יעלו חמשה ביום זה וחמשה למחרת.

1 ואשמות הפתוב מדבר, שלא ירבה בהם. מבררת הברייתא: אתה
 2 אמר שמדובר בפחמאות ואשמות, או – שמא אינו אלא בעולות
 3 ושלמים. משיבה הברייתא: פשהוא אומר במקום אחר 'אבוא ביתך
 4 בעולות אשלם לך נדרי', תרי עולות ושלמים אומר, שמעלה היא
 5 להרבות בהם, הא מה אני מקיים – אם כן, במה אעמיד את הפסוק
 6 'הקר וגלד מבית רעד', אלא ודאי שפחמאות ואשמות הפתוב
 7 מדבר, שלא ירבה בהם.

חגיגה דף ז עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום רביעי) רכה

1 מקשה הגמרא על ביאורו של רב יוסף: אָמַר לִיה אֲפֵי לרב יוסף,
 2 פְּשִׁיטָא שיעלו כל הבנים יחדיו, ואין צריך ללמוד זאת מפסוק,
 3 שהרי כולם חייבים לעלות, ובודאי שכל אחד צריך לזרוז עצמו
 4 לעלות, שהרי הִי מִינְיָהוּ מְשִׁינָה לְהוּ פּוֹשְׁעִים – לאלו מהם יאמר
 5 האב שיהיו עצלנים ויפשעו בקיום המצוה ויעלו למחר, וְהִי מִינְיָהוּ
 6 מְשִׁינָה לְהוּ יְרִיזִין – ולאילו מהם יאמר שיהיו זריזים בקיום המצוה
 7 ויעלו היום.
 8 לכן מבאר אב"י, אֵלָא קָרָא לְמַאי אָתָּא – מה בא הפסוק 'כָּל זְכוּרָךְ'
 9 ללמוד בתיבת 'כל', ומה הביאור בדין הברייתא 'אין נראין לחצאין'
 10 הנלמד מפסוק זה, לְבַדְאֲחֵרִים – לדין שאמרו אחרים בברייתא,
 11 דְתַנְיָא, אֲחֵרִים אֲמָרִים, בעלי מלאכות שנוסף מהם ריח רע מחמת
 12 מלאכתם, כגון הַמְקַמֵּץ – האוסף בידיו צואת כלבים כדי לעבד בה
 13 עורות, וְהַמְצַרֵּף נְחֹשֶׁת – המזקק ומטהר את הנחושת במקום
 14 שמוציאים אותה מהקרקע, וְהַבּוֹרֵץ – מעבד עורות, שאינם
 15 יכולים לעלות עם כל ישראל מפני שריחם רע, פְּטוּרִין מִן הַרְאִיָּה,
 16 ואינם חייבים להתקבץ בחבורה לעצמם ולעלות, שְׁנַאֲמַר 'כָּל
 17 זְכוּרָךְ, ללמד שרק מי שְׂכֹבֵל לְעֹלֹת ביחד עם כָּל זְכוּרָךְ חייב
 18 בראייה, יֵצֵאוּ אֵלָו שְׂאִין יִבְלוּ לְעֹלֹת עם כָּל זְכוּרָךְ, שפטורים.

משנה

19 העולה לרגל צריך להביא שלשה קרבנות, עולת ראייה, שלמי
 20 חגיגה ושלמי שמחה. המשנה מבארת מאלו מעות צריך להביא
 21 כל אחד מהקרבנות הללו: עֹלֹת הַרְאִיָּה שמביא העולה לרגל
 22 פְּחוּלוֹ של מוֹעֵד, פְּאוֹת מִן הַחֹלִין – רק ממעות חולין, ולא ממעות
 23 מעשר שני, שכל קרבן שאדם מחויב בו אינו בא אלא מן החולין.
 24 וְהַשְּׁלָמִים מִן הַמְּעַשֵּׂר – שלמי שמחה באים גם ממעשר שני. שלמי
 25 חגיגה שמקריב ביום טוב הַרְאִישׁוֹן שֶׁל פֶּסַח או בשאר הרגלים, פֵּית
 26 שְׂמַאי אֲמָרִים, אינם באים אלא מן החולין. ובית הלל אֲמָרִים, יכול
 27 להביאם אף מן הַמְּעַשֵּׂר.
 28 שלמי שמחה באים רק כדי שיהיה לו בשר קדשים לאכול ולשמוח
 29 בו. ולכן, מי שיש לו בשר קדשים לשובע מקרבן אחר, אינו חייב
 30 להקריב במיוחד שלמים לשם שלמי שמחה. לכן יִשְׂרָאֵל יוֹצֵאִין יְדֵי
 31 חוֹבְתָן לשלמי שמחה פְּנֵדְרִים וְנִדְבוֹת שֶׁנִּדְרוּ וְנִדְבוּ בַּמִּשְׁךְ הַשְּׁנֵה
 32 לְשִׁלְמוֹם, וכשעולים לירושלים ברגל מביאים אותם, וְכַמְעַשֵּׂר
 33 פְּתִיחָה שעושרו מבהמותיהם והביאודוהו ברגל, שבשרם של קרבנות
 34 אלו נאכל לבעלים. וְהַפְּתִיחָה יוֹצֵאִים יְדֵי חוֹבֵת שְׁלָמֵי שְׂמֵחָה אֵף
 35 פְּתִיחוֹת וְאֲשָׁמוֹת שמביאים עולי הרגל לחובתם, וְכַבֹּד בַּהֲמָה
 36 טְהוּרָה שְׁנוֹלֵד בעדרו של ישראל והביאו ברגל להקריבו, וְכִתּוּבָה
 37 וְשׁוֹק שֶׁל הַשְּׁלָמִים שמקריבים עולי הרגל, שכל אלו נאכלים
 38 לכהנים. ואין צריכים להביא שלמים לשם שמחה, אלא בזמן שאין
 39 להם בשר לשובע מקרבן אחר. אֲכָל אֵינָם יוֹצֵאִין יְדֵי חוֹבֵת שְׁלָמֵי
 40 שְׂמֵחָה, לֹא בְּעוֹפוֹת שֶׁהֵבִיאוּ עוֹלֵי רִגְלִים לְחֻטָּאת, וְלֹא בְּמִנְחוֹת
 41 הַבָּאוֹת מִסּוֹלֵת חֲטִים או שעורים, שאין שובע אלא בבשר בהמה.
 42

גמרא

43 הגמרא מבררת את לשון המשנה 'עולות במועד באות מן החולין'.
 44 מקשה הגמרא: אֵלָא עֹלֹת בְּמוֹעֵד הוּא דְפְּאוֹת מִן הַחֹלִין – משמע
 45

46 מלשון המשנה שרק עולות ראייה הקרבות בחול המועד באות מן
 47 החולין, הָא בְּיוֹם טוֹב מִן הַמְּעַשֵּׂר – אבל עולות ראייה הקרבות
 48 ביום טוב עצמו, יכול להביאן גם ממעשר שני אם ירצה, וְאֲמַאי –
 49 מדוע עולות ראייה הקרבות ביום טוב באות אף מן המעשר, הרי
 50 עולת ראייה דְבָר שְׂפָחוֹבָה הִיא, שחייב להביאה, וְכָל דְבָר שְׂפָחוֹבָה
 51 אֵינּוּ בָּא אֵלָא מִן הַחֹלִין ולא ממעשר.
 52 וְכִי תִּמְאָ – ואם תרצה לתרץ דְהָא קָא מְשַׁמְעֵ לָן – שהתנא
 53 מלמדינו בזה אגב דין המשנה, דְעֹלֹת רְאִיָּה בְּמוֹעֵד פְּאוֹת – מותר
 54 להקריבן רק בחול המועד, ואילו בְּיוֹם טוֹב עצמו אֵינָן פְּאוֹת – אסור
 55 להקריבן כלל, אם כן קשה, בְּמַאי – משנתנו כדעת מי היא, האם
 56 היא כְּדַעַת בֵּית שְׂמַאי, דְתַנְנִן בַּמִּשְׁנָה (להלן יז), בֵּית שְׂמַאי אֲמָרִים,
 57 מְבִיאִין שְׁלָמִים – מותר להביא שלמים ביום טוב, כיון שבשרם
 58 נאכל לבעלים והרי זה צורך 'אוכל נפש', וְאֵין סוּמְכִין עֲלֵיהֶן –
 59 ואסור לסמוך על שלמים אלו, אֲכָל לֹא מְבִיאִים עֹלֹת בְּיוֹם טוֹב
 60 כלל. ובית הלל אֲמָרִים, מְבִיאִין בְּיוֹם טוֹב שְׁלָמִים וְעֹלֹת, וְאֵף
 61 סוּמְכִין עֲלֵיהֶן בְּיוֹם טוֹב. ואם כוונת המשנה ללמד שאסור להקריב
 62 עולת ראייה ביום טוב, נמצא שמשנתנו כבית שמאי.
 63 מתרצת הגמרא: משנתנו כדעת בית הלל היא, וְהַסְפָּרִי מִיְחֻסָּרָא
 64 וְהָכִי קָתַנִּי – יש ללמוד את המשנה כאילו היא חסירה, וכך יש
 65 לשנות בה, עֹלֹת שֶׁל נְדָרִים וְנִדְבוֹת, בְּמוֹעֵד פְּאוֹת – יכול להקריבן
 66 רק בחול המועד, אבל בְּיוֹם טוֹב אֵינָן פְּאוֹת. ועולת ראייה שמביא
 67 לחובת הרגל פְּאוֹת אֲפִילוּ בְּיוֹם טוֹב. וְכַשְׁהִיא – עולת הַרְאִיָּה פְּאוֹת,
 68 בין ביום טוב ובין בחול המועד, אֵינָה פְּאוֹת אֵלָא מִן הַחֹלִין ולא
 69 ממעות מעשר שני, ככל דבר שבחובה. וְשְׁלָמֵי שְׂמֵחָה פְּאִין אֵף מִן
 70 הַמְּעַשֵּׂר, משום שאם יש לו בשר אחר אינו חייב להקריב שלמי
 71 שמחה, וכיון שבידו כסף מעשר שני שצריך לקנות בו אוכל
 72 ולאכול בירושלים, יכול לקנות בכסף זה בהמה ולהקריבה
 73 לשלמים, ויהיה לו ממנה בשר לשמחת הרגל. וְתַנְיָא – שלמי
 74 חגיגה הבאים ביום טוב הַרְאִישׁוֹן שֶׁל פֶּסַח ובשאר הרגלים, פֵּית
 75 שְׂמַאי אֲמָרִים, אינם באים אלא מן החולין ככל דבר שבחובה, וְכִי
 76 הֵלֵל אֲמָרִים, יכול להביאם אף מן הַמְּעַשֵּׂר.
 77 מביאה הגמרא ראייה מברייתא שאכן שנינו בה בנוסח זה: תַּנְיָא נְמִי
 78 הָכִי, עֹלֹת נְדָרִים וְנִדְבוֹת, בְּמוֹעֵד פְּאוֹת, בְּיוֹם טוֹב אֵינָן פְּאוֹת,
 79 וְעֹלֹת רְאִיָּה פְּאוֹת אֲפִילוּ בְּיוֹם טוֹב. וְכַשְׁהִיא פְּאוֹת, אֵינָה פְּאוֹת אֵלָא
 80 מִן הַחֹלִין. וְשְׁלָמֵי שְׂמֵחָה פְּאִין אֵף מִן הַמְּעַשֵּׂר. וְתַנְיָא יוֹם טוֹב
 81 הַרְאִישׁוֹן שֶׁל פֶּסַח, בֵּית שְׂמַאי אֲמָרִים, מִן הַחֹלִין. ובית הלל אֲמָרִים,
 82 מִן הַמְּעַשֵּׂר.
 83 שנינו במשנה: 'יום טוב הראשון של פסח, בית שמאי אומרים מן
 84 החולין, ובית הלל אומרים מן המעשר'. שואלת הגמרא: מַאי שְׂנַא
 85 – מדוע נקט התנא דווקא תַּנְיָא יוֹם טוֹב הַרְאִישׁוֹן שֶׁל פֶּסַח, הרי
 86 שלמי חגיגה קרבים בכל שלושת הרגלים.
 87 משיבה הגמרא: אָמַר רַב אֲשֵׁי, הָא קָא מְשַׁמְעֵ לָן – התנא בא
 88 להשמיענו בזה, דְתַנְיָא תַּמְשָׁה עֶשֶׂר אֵין – רק החגיגה שבאה בט"ו
 89 בניסן, שהיא שלמי חגיגה הבאים בכל רגל, היא אינה באה אלא
 90 מהחולין, אבל תַּנְיָא אֲרַבְעָה עֶשֶׂר – חגיגה שהיו מביאים בי"ד
 91 בניסן עם קרבן פסח, אם היו אוכליו של הפסח מרובים, כדי שיהיה
 92 הפסח נאכל על השובע, לֹא – אין צריך להביאה דווקא מן החולין,
 93 ויכול להביאה מן המעשר, מאחר שאין בה חובה מצד עצמה.

ירבה בהשתדלות לקרב לבן של התלמידים לאבינו שבשמים שיהיו תמימים עם הוי' אלוקינו בריאים בנפשם.

ממכתב י"ב אדר ראשון, תשי"ז

כאשר השמחה היא גדולה ביותר, אזי חודרת (לא רק את הראש והלב, אלא גם) את כל חלקי הגוף, עד לחלק היותר תחתון – הרגל והעקב שברגל.

משיחת, חג הפורים, ה'תשכ"ח